

संस्कृत पारंगत (एम.ए.) - संकेतांक ०३

विद्यापीठ अनुदान आयोगाच्या सूचनांवर आधारित सुधारित अभ्यासक्रम (सेमिस्टर पद्धत) - २०१० पासून

सूचना - १) फक्त नियमित विद्यार्थ्यांसाठी लेखी परीक्षा ५० गुणांसाठी व अंतर्गत मूल्यमापन ५० गुणांसाठी राहिल.

२) अंतर्गत मूल्यमापनाची विभागणी पुढीलप्रमाणे -

१) अन्तर्गत परीक्षा - २० गुण

२) स्वाध्याय (Tutorials) २० गुण

३) मौखिकी परीक्षा १० गुण

३) बहिःस्थ विद्यार्थ्यांना (सेमिस्टर पद्धत) १०० गुणांचीच परीक्षा राहिल.

संस्कृत पारंगत प्रथम वर्ष

सत्र पहिले - First semester

प्रश्नपत्र क्र. १. ऋग्वेद व अथर्ववेद - ३.१०१

ऋग्वेदसूक्ते -

१) यम (१०.१४) २) सवितृ (१.३५) ३) इन्द्र (२.१२) ४) उषस् (१.४८)

५) अरण्यानी (१०.१४६)

अथर्ववेदसूक्ते -

१) मेधाजनन (१.१) २) राज्ञः पुनः स्थापनम् (३.४) ३) शालानिर्माणम् (३.१२)

४) सत्यानृतसमीक्षकः वरुणः (४.१६) ५) सर्पविनाशनम् (५.१३)

संदर्भग्रंथ -

१) ऋक्सूक्तवैजयन्ती, संपा. ह. दा. वेलणकर, वैदिक संशोधन मंडळ, पुणे १९६५.

२) ऋक्सूक्तशती, संपा. ह. दा. वेलणकर, भारतीय विद्याभवन, मुंबई.

३) Vedic Selections - P. Peterson

४) Vedic Selections - A. Macdonell, Vedic Reader for students, MLBD, Delhi.

५) The New Vedic Selection - Telang and Chaubey, Bharatiya Vidya Prakashan, Varanasi, 1973.

६) Hymns of Atharvaveda - M. Bloomfield, Motilal Banarasidass, New Delhi, 1964.

प्रश्नपत्र क्र. २. सांख्यकारिका व निबंधलेखन - ३.१०२

१) सांख्यकारिका

संदर्भग्रंथ -

- १) सांख्यकारिका- Trans. by Jagannath Shastri, Motilal Banarasidass, 1966.
- २) Sankhyakarika with Eng. Tr. by Wilson, Delhi, 1978.
- ३) Sarvadarsanasangraha, Sanskrit Commentary, Bhandarkar Oriental Research Institute, Pune.
- ४) Sarvadarsanasangraha, Hindi Tr. Umashankar Rsi, Chaukhamba, Varanasi 9, 1964.
- ५) सांख्यकारिका - कौमुदीप्रकाश, पं. द. वा. जोग, पुणे.
- ६) सांख्याकारिका, सांख्यतत्त्वकौमुदी, विद्वत्तोषिणीव्याख्यासह, भारतीय विद्यासंस्थान, वाराणसी.
- ७) सांख्यकारिका अथवा सांख्ययोग, Eng. trans. H. H. Wilson, Indological Book House, Varanasi.
- ८) Sankhyakarika of Isvarakrsna, T. G. Mainkar, The Oriental Book Agency, Poona.
- ९) The Sankhyakarika, Eng. trans. H. D. Sharma, The Oriental Book Agency, Poona.

प्रश्नपत्र क्र. ३. साहित्यदर्पण व दशकुमारचरित - ३.१०३

- १) साहित्यदर्पण ६वा परिच्छेद
- २) दशकुमारचरित (दुसरा व तिसरा उच्छ्वास)

संदर्भग्रंथ -

- १) साहित्यदर्पण, पा. वा. काणे, ओरिएंटल पब्लिशिंग, दिल्ली.
- २) साहित्यदर्पण, रा. ना. गद्रे, आयडियल बुक डेपो, पुणे.
- ३) दशकुमारचरित, त्रिपाठी श्रीकृष्ण, चौखम्बा प्रकाशन, दिल्ली.
- ४) दशकुमारचरित, नारायण गोडबोले, ह. वि. भावे, वरदा बुक्स, पुणे.

वैकल्पिक विषय -

प्रश्नपत्र क्र. ४. वेद - ३.१०४

- १) शतपथब्राह्मण - ५ व्या कांडांतील निवडक भाग
- २) आपस्तंब श्रौतसूत्र प्र. १

संदर्भग्रंथ -

- १) Weber, A. 'atapatha Br̥hma'ā in the M̥dhyandina °ḥkhḥ. Chowkhamba Sanskrit series office, Varanasi.
- २) Garbe, Richard. ṣpastamba 'rautasutra.
- ३) Thite, G. U. ṣpastamba 'rautasutra.

प्रश्नपत्र क्र. ४. व्याकरण - ३.१०५

१) अष्टाध्यायी अ.१ पा.१

२) वाक्यपदीय ब्रह्मकांड - श्लोक ४४ ते १००

संदर्भग्रंथ -

- १) व्याकरण शास्त्र का इतिहास - युधिष्ठिर मीमांसक, रामलाल कपूर ट्रस्ट, बहालगढ, १९८७.
- २) पाणिनीय व्याकरण का अनुशीलन - रामशंकर भट्टाचार्य, इन्डोलॉजिकल बुक हाउस, वाराणसी
- ३) Panini, A Survey of Research - George Cardona, Motilal Banarasidass, Delhi, 1980.
- 4) Sanskrit Grammar - W. D. Whitney, Motilal Banarasidass, Delhi.

प्रश्नपत्र क्र. ४. मीमांसा - ३.१०६

शाबरभाष्य अ.१ पाद १ व २

संदर्भग्रंथ -

- १) श्रीमज्जैमिनिप्रणीतमीमांसादर्शन, अध्याय १, पाद १ व २ , आनंदाश्रम संस्कृत ग्रंथावली, आनंदाश्रम, पुणे.
- २) मीमांसाशाबरभाष्यम्, हिंदी व्याख्यासहित - युधिष्ठिर मीमांसक, बहालगढ (सोनीपत - हरियाणा) भाग - १.
- ३) Sabar Bhasya - Eng. Trans. by G. N. Jha.

प्रश्नपत्र क्र. ४. साहित्य - ३.१०७

प्रतिमा

संदर्भग्रंथ -

- 1) प्रतिमा - N.B. Purohit, The Allies Stores Baroda
 - 2) प्रतिमा - C.R. Devadhar, N. Bhide And Co.
 - 3) प्रतिमा - M.R. Kale, M/s. Gopal Narayan & Co.,Bombay
- प्रतिमा - श्रीधरानन्दशास्त्री, मोतीलाल बनारसीदास

प्रश्नपत्र क्र. ४. आयुर्वेद दर्शन - ३.१०८

आयुर्वेदाचा इतिहास (चरकपूर्व)

आयुर्वेदाचे दोन संप्रदाय - धन्वंतरी, पुनर्वसू

संदर्भग्रंथ -

- १) आयुर्वेद का बृहद् इतिहास - अत्रिदेव विद्यालंकार, अलाहाबाद, १९५४.
- २) आयुर्वेदाचा इतिहास - एस्. व्ही. वडोदकर, पुणे, १९७३.
- ३) आयुर्वेद का वैज्ञानिक इतिहास - प्रियवत शर्मा, चौखम्बा प्रकाशन, वाराणसी, १९७५.

४) Indian Medicine (English translation of J. Jolly's Medicine) - C. G. Kashikar.
II edition, Delhi 1977.

प्रश्नपत्र क्र. ४. प्राचीन भारतीय संस्कृती - ३.१०९

- १) प्राचीन भारतीय इतिहासाचे कालखंड
- २) मौर्यकालीन कला व शिल्प
- ३) शुंग-सातवाहन कुषाणकालीन कला व शिल्प

संदर्भग्रंथ -

- १) प्राचीन कलाभारती - म. श्री. माटे, काँटिनेन्टल प्रकाशन, १९९८.
- २) भारतीय मूर्तिविज्ञान - नी. पु. जोशी, म. वि. ग्रं. नि.मंडळ, १९७७.
- ३) मूर्तिशास्त्र - ग. ह. खरे, पुणे, १९३९.
- ४) संस्कृति परिचय - टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ, पुणे, २००७.

प्रश्नपत्र क्र. ४. वेदांत - ३.११०

पंचदशी (चित्रदीप प्रकरण श्लोक २०० पर्यंत)

संदर्भग्रंथ -

- १) सार्थ पंचदशी, पं. द. वा. जोग, गायत्री साहित्य, पुणे.
- २) वेदांत पञ्चदशी, रा. लि. सोमयाजी, गुंदूर
- ३) पञ्चदशी, भाग १ ला, (सान्त्वय, सार्थ, सविवरण) वि. वा. बापट, पुणे.

सत्र दुसरे - Second semester

प्रश्नपत्र क्र. १. निरुक्त अध्याय १ व २ - ३.२०१

संदर्भग्रंथ -

- १) महर्षियास्कप्रणीतं निरुक्तम् - डॉ. रवीन्द्र मुळे - अभिराम प्रकाशन, संगमनेर
- २) हिन्दी - निरुक्त - कपिलदेव शास्त्री, श्रीकांत पाण्डेय, साहित्य भण्डार प्रकाशन, मेरठ.
- ३) *दिक साहित्य और संस्कृति - बलदेव उपाध्याय, वाराणसी, १९९०.
- ४) The Nighantu and the Nirukta with Text and Eng. tr. by Laxman Sarup, Motilal Banarasidass, New Delhi, 1967.

प्रश्नपत्र क्र. २. ब्रह्मसूत्रशांकरभाष्य (१.१.१ ते ३) * शिवसूत्र - ३.२०२

संदर्भग्रंथ -

- १) ब्रह्मसूत्रशांकरभाष्य - अ. १. पा.१.(म.म. वासुदेवशास्त्री अभ्यंकर यांचा मराठी अनुवाद व टीपांसह)
संस्कृतविद्या परिसंस्था, ६६५, सदाशिव पेठ, पुणे - ३०.
- २) ब्रह्मसूत्रार्थदर्शिनी, सौ. वसुधा गणेश परांजपे, प्रबोध प्रकाशन, पुणे.
- ३) ब्रह्मसूत्रशांडकरभाष्यम्, संपा. पणशीकर, चौखंबा विद्याभवन, वाराणसी.
- ४) शिवसूत्र, जयदेव सिंह,

५) काश्मीर शैवदर्शन, ग. वा. तगारे

प्रश्नपत्र क्र. ३. मृच्छकटिक - ३.२०३

संदर्भग्रंथ -

- १) मृच्छकटिकम् - डॉ. जयशंकरलाल त्रिपाठी, कृष्णदास अकादमी, वाराणसी
- २) मृच्छकटिकम् - डॉ. श्रीनिवास शास्त्री, साहित्य भंडार, मेरठ.
- ३) महाकवि शूद्रक - डॉ. रमाशंकर तिवारी, चौखम्बा विद्याभवन प्रकाशन
- ४) शूद्रक - राजा तथा कवि - श्री, चंद्रबली पांडे, मोतीलाल बनारसीदास.
- ५) मृच्छकटिक - शास्त्रीय सामाजिक एवं राजनीतिक अध्ययन - डॉ. शालग्राम द्विवेदी, विश्वविद्यालय प्रकाशन, वाराणसी.
- ६) Mrcchakatika - M. R. Kale, Motilal Banarasidass.
- ७) Mrcchakatika of Sudraka - R. D. Karmarkar, चौखम्बा संस्कृत प्रतिष्ठान, दिल्ली

वैकल्पिक विषय

प्रश्नपत्र क्र. ४. वेद - ३.२०४

- १) पारस्कर गृह्यसूत्र (संपूर्ण)
- २) ऋक्प्रतिशाख्य पटल १

संदर्भग्रंथ -

- १) Bakre, M. G.. 1992. Paraskara Grhyasutra with five commentaries - Munshiram Manoharlal, Delhi.
- 2) Narain, V.(Ed.) Paraskara Grhyasutra trans. by H. Oldenbug, चौखम्बा संस्कृत प्रतिष्ठान, दिल्ली.

प्रश्नपत्र क्र. ४. व्याकरण - ३.२०५

- १) महाभाष्य - पस्पशाह्निक
- २) व्याकरणशास्त्राचा इतिहास

संदर्भग्रंथ -

- १) व्याकरण शास्त्र का इतिहास - युधिष्ठिर मीमांसक, रामलाल कपूर ट्रस्ट, बहालगढ, १९८७.
- २) History of Grammatical Literature, Scharfe, H.
- ३) व्याकरणशास्त्रेतिहास - लोकमणि दाहाल, भारतीय विद्या प्रकाशन, वाराणसी.

प्रश्नपत्र क्र. ४. मीमांसा - ३.२०६

- १) श्लोकवार्तिक (जिज्ञासासूत्र)
- २) मीमांसा न्यायप्रकाश (निवडक भाग)

संदर्भग्रंथ -

- १) मीमांसाश्लोकवार्तिक , हिंदी व्याख्यासहित - पं. दुर्गाधर झा, कामेश्वरसिंह दरभंगा संस्कृत विश्वविद्यालय, दरभंगा, १९७९.
- २) मीमांसा न्यायप्रकाश, अभ्यंकर शास्त्री यांची टीका, भांडारकर ओरिएंटल रिसर्च इन्स्टिट्यूट, पुणे.

- ३) मीमांसा न्यायप्रकाश, चिन्नस्वामी टीका, चौखंबा संस्कृत संस्थान, वाराणसी.
- ४) Mimasaslokaavarttika with the commentary of Bhatta Umbveka University of Madras, Madras, 1940.
- ५) Slokaavarttika, with Eng. trans by G. N. Jha, Srisatguru Publication Delhi, Second Edition, 1983.

प्रश्नपत्र क्र. ४. साहित्य - ३.२०७

मेघदूत

संदर्भग्रंथ -

- १) मेघदूत - रामचंद्र गणेश बोरवणकर, चित्रशाळा प्रकाशन, पुणे.
- २) मेघदूतम् - प्रा.रा. ना. गद्रे, आयडियल बुक सर्व्हिस, पुणे - २.
- ३) Meghaduta - R. D. Karmarkar, Venus Book Stall
- ४) Meghaduta - Gopal Raghunath Nandargikar
- ५) Meghaduta - Sushil Kumar De, Sahitya Academy, New Delhi.

प्रश्नपत्र क्र. ४. आयुर्वेद दर्शन - ३.२०८

लघुत्रयी (माधवनिदान शार्ङ्गधरसंहिता, योगरत्नाकर) व आधुनिक साहित्य
तैत्तिरीयोपनिषद् - भृगुवल्ली (अनुवाक १ - ६)
तन्त्रयुक्तिविचार

संदर्भग्रंथ -

- १) आयुर्वेद का बृहद् इतिहास - अत्रिदेव विद्यालंकार, अलाहाबाद, १९५४.
- २) आयुर्वेदाचा इतिहास - एस्. व्ही. वडोदकर, पुणे, १९७३.
- ३) आयुर्वेद का वैज्ञानिक इतिहास - प्रियवत शर्मा, चौखम्बा प्रकाशन, वाराणसी, १९७५
- ४) Indian Medicine (English translation of J. Jolly's Medicine) - C. G. Kashikar, II edition, Delhi 1977.

प्रश्नपत्र क्र. ४. प्राचीन भारतीय संस्कृती - ३.२०९

- १) गुप्त ते यादवकालीन कला व शिल्प
- २) मूर्तिविज्ञान - पौराणिक देवता
- ३) मूर्तिविज्ञान - बौद्ध व जैन देवता

संदर्भग्रंथ - १) प्राचीन कलाभारती - डॉ. म. श्री. माटे, काँटिनेंटल प्रकाशन. १९९८.

- २) भारतीय मूर्तिविज्ञान - नी. पु. जोशी, म. वि. ग्रं. नि. मंडळ, १९७७.
- ३) मूर्तिशास्त्र - ग. ह. खरे, पुणे, १९३९.
- ४) संस्कृति परिचय - टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ, पुणे, २००७.

प्रश्नपत्र क्र. ४. वेदांत ३.२१०

१) पंचदशी (चित्रदीप प्रकरण श्लोक २०१ पासून)

२) ब्रह्मसूत्र शांकरभाष्य (स्मृतिपाद)

संदर्भग्रंथ -

१) पंचदशीसाठी पहिल्या सत्रातील प्रश्नपत्र ४ चे संदर्भ पहावे.

सत्र तिसरे - Third semester

प्रश्नपत्र क्र. १. साहित्यशास्त्र - ३.३०१

प्रमुख ग्रंथ, चिन्तक, प्रमुखसिद्धांत

संदर्भग्रंथ -

१) अलंकारशास्त्र का इतिहास - डॉ. कृष्णकुमार, साहित्य भण्डार, मेरठ.

२) संस्कृत वाङ्मय का बृहद इतिहास, खण्ड - अष्टम् (काव्यशास्त्र) - बलदेव उपाध्याय, उत्तर प्रदेश संस्कृत संस्थान, लखनौ.

३) साहित्यशास्त्र - गणेश त्र्यंबक देशपांडे, पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई

४) संस्कृत अलंकार शास्त्र का समन्वित इतिहास - अनिरुद्ध जोशी, अजंठा प्रकाशन

५) रस सिद्धांत आणि सिद्धी - डॉ. पद्माकर दादेगावकर व डॉ. उमा दादेगावकर, पुष्प प्रकाशन लिमिटेड, पुणे -७

६) संस्कृत आलोचना - बलदेव उपाध्याय, प्रकाशन व्युरो, सूचना विभाग उत्तर प्रदेश

७) रस विमर्श - के. ना. वाटवे, विद्याधर हरि दामले

८) History of Sanskrit Poetics - P. V. Kane, Motilal Banarasidass

९) Some Concepts of the Alankara Sastra - V. Raghavan, The Adyar

Library, Adyar.

१०) Literary Theories - K. Krishnamoorthy, Delhi 1985

प्रश्नपत्र क्र. २. सिद्धांतकौमुदी - ३.३०२

संज्ञा, परिभाषा, कारक व विभक्त्यर्थ

संदर्भग्रंथ -

१) वैयाकरण - सिद्धांत - कौमुदी - सरोजा भाटे, भांडारकर प्राच्यविद्या संशोधन मंदिर, पुणे.

२) वैयाकरण - सिद्धांत - कौमुदी, विभक्त्यर्थ (कारक) प्रकरणम् - श्रीधरानन्द धिल्लियाल, मोतीलाल बनारसीदास.

३) वैयाकरण - सिद्धांत - कौमुदी - M.V. Mahashabde, Jaya Prakashan.

४) वैयाकरण - सिद्धांत - कौमुदी - भाग - १, महादेव दामोदर साठे, सखाराम विनायक आपटे

५) संस्कृत व्याकरण में कारकतत्त्वानुशीलन - डॉ. उमाशंकर शर्मा 'ऋषि', चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन

प्रश्नपत्र क्र. ३. अर्थसंग्रह - ३.३०३

संदर्भग्रंथ -

- 1) अर्थसंग्रह, संपा.रामचंद्र झा, चौखंबा संस्कृत सीरीस, वाराणसी.
- २) अर्थसंग्रह, संपा. वाचस्पती उपाध्याय, चौखंबा, ओरियंटालिया, वाराणसी.
- ३) अर्थसंग्रह, संपा. कामेश्वरनाथ मिश्रा, चौखंबा सूरभारती प्रकाशन, वाराणसी.
- ४) अर्थसंग्रह, संपा. शि. म. परांजपे, मराठी भाषांतर
- ५) अर्थसंग्रह, संपा. रवींद्र मुळ्ये.
- ६) The Arthsangraha of Laugakshi Bhaskara - Ed. by A.B. Gajendragadkar & R.D. Karmarkar, Motilal Banarsidass, Delhi, Reprint - 1985
- ७) The Arthsangraha, G. Thibaut, New Bharatiya Book Corporation, Delhi.

४. वैकल्पिक विषय

- प्रश्नपत्र क्र. ४ वेद - ३.३०४**
ऋग्वेद - मंडल ७ वे, सूक्ते २१ ते ३०
पदपाठ

संदर्भग्रंथ -

- १) ऋग्वेदसंहिता, भाग दुसरा, अध्याय ६-८, वैदिक संशोधन मंडळ, पुणे.

प्रश्नपत्र क्र. ४. व्याकरण - ३.३०५

- १) सिद्धांतकौमुदी - षड्लिंगी - स्वरान्तशब्द
- २) सिद्धांतकौमुदी - दशगणी - भू, एध् धातू

संदर्भग्रंथ -

- १) वैयाकरण - सिद्धांत - कौमुदी - सरोजा भाटे, भांडारकर प्राच्यविद्या संशोधन मंदिर, पुणे.
- २) वैयाकरण - सिद्धांत - कौमुदी, विभक्त्यर्थ (कारक) प्रकरणम् - श्रीधरानन्द धिल्डियाल, मोतीलाल बनारसीदास.
- ३) वैयाकरण - सिद्धांत - कौमुदी - M.V. Mahashabde, Jaya Prakashan.
- 4) वैयाकरण - सिद्धांत - कौमुदी - भाग - १, महादेव दामोदर साठे, सखाराम विनायक आपटे.

प्रश्नपत्र क्र. ४. मीमांसा - ३.३०६

- १) मानमेयोदय (प्रमाणविचार)
- २) मानमेयोदय (प्रमेयविचार)

संदर्भग्रंथ -

- १) Manameyodaya, C. K. Raja & S. S. Suryanarayan Shastri , Theosophical Publishing House, Adyar, Madras.
- २) मानमेयोदय, चौखंबा विद्याभवन, वाराणसी.
- ३) मानमेयोदय, षड्दर्शनप्रकाशनप्रतिष्ठानम्, वाराणसी.

प्रश्नपत्र क्र. ४. साहित्य - ३.३०७

मुद्राराक्षस

संदर्भग्रंथ -

- १) मुद्राराक्षस - डॉ. रा.शं. वालिंबे (मराठी व इंग्रजी आवृत्ती) मेसर्स जोशी आणि लोखंडे प्रकाशन, पुणे.
- २) मुद्राराक्षस - डॉ. रमाशंकर त्रिपाठी, विश्वविद्यालय प्रकाशन, वाराणसी.
- ३) मुद्राराक्षस - डॉ. सत्यव्रत सिंह, प्रकाशन - चौखम्बा संस्कृत सीरीज, वाराणसी.
- ४) मुद्राराक्षस परिशीलन - प्रो. चन्द्रकान्त शुक्ल, इस्टर्न बुक लिंकर्स

प्रश्नपत्र क्र. ४. आयुर्वेद दर्शन - ३.३०८

- चरकसंहिता - सूत्रस्थान (अध्याय १ - ४)
चरकसंहिता - सूत्रस्थान (अध्याय ५ - ८)
चरकसंहिता - सूत्रस्थान (अध्याय ९ - ११)

प्रश्नपत्र क्र. ४. प्राचीन भारतीय संस्कृती - ३.३०९

- १) पुराभालेखाची उत्पत्ती, व्याप्ती, महत्त्व, ब्राह्मी लिपी, लेखनसाहित्य, कालगणना
- २) अशोकाचे गिरनार येथील लेख, नागणिकेचा नाणेघाट येथील लेख, हेलिओडोरसचा बेसनगर लेख, खारवेलचा हाथीगुंफा प्रस्तरलेख.
- ३) रूद्रदामनचा गिरनार येथील लेख, चंद्रगुप्त (दुसरा) मथुरा लेख, समुद्रगुप्ताचा अलाहाबाद स्तंभलेख, पुलकेशी (दुसरा) चा ऐहोळे लेख.

संदर्भग्रंथ -

- १) ओझा, गौरीशंकर - प्रचीन भारतीय लिपिमाला, मुन्शीराम मनोहरलाल, नवी दिल्ली.
- २) गोखले शोभना - पुराभिलेखविद्या, म. वि. ग्रं. नि. मंडळ, १९७५.
- ३) Buchler G. - Indian Palaeography, Calcutta University Press, 1951.

प्रश्नपत्र क्र. ४. वेदान्त - ३.३१०

छान्दोग्योपनिषद् - अध्याय ६ ते ८ (शांकरभाष्यसमेत)

संदर्भग्रंथ -

- १) छान्दोग्योपनिषद्, शांडकरभाष्यसहित, गीताप्रेस, गोरखपुर.
- २) उपनिषदांचे मराठी भाषांतर, छान्दोग्योपनिषद्, सिद्धेश्वरशास्त्री चित्राव, भारतीय चरित्रकोश मंडळ, पुणे.

चौथे सत्र - Forth semester

प्रश्नपत्र क्र. १. ध्वन्यालोक - प्रथम उद्योत - ३.४०१

संदर्भग्रंथ -

- १) ध्वन्यालोक प्रथम उद्योत - प्रा. पु. ना. वीरकर व प्रा. मा. वा. पटवर्धन, महाराष्ट्र राज्य साहित्य संस्कृती मंडळ, मुंबई
- २) ध्वन्यालोक प्रथम उद्योत - डॉ. रामसागर त्रिपाठी, मोतीलाल बनारसीदास
- ३) ध्वन्यालोक प्रथम उद्योत - डॉ. कृष्णकुमार, साहित्य भाण्डार, मेरठ
- ४) Dhvanyaloka of Anandvardhana - K. Krishnamoorthy, Motilal Banarasidass, Delhi, 1982.
- ५) Dhvanyaloka and its Critics - Dr. K. Krishnamoorthy, Kavyalaya Publishers, Mysoor.
- ६) Sanskrit Poetics as a Study of Aesthetics - S. K. De, Oxford University Press
- ७) भारतीय काव्यशास्त्राचे मूळ प्रश्न - डॉ. नगेंद्र, अनुवादक - डॉ. शैलजा करंदीकर
- ८) Aesthetic Rapture, रसाध्याय of Natyashastra - J. L. Masson, M. V. Patwardhan, Deccan College, Pune.
- ९) ध्वन्यालोक एक विहंगमावलोक - कृ. श्री. अर्जुनवाडकर, टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ.

प्रश्नपत्र क्र. २. भाषाशास्त्र व अनुवाद - ३.४०२

- १) भाषाशास्त्राचा परिचय
- २) अनुवाद

संदर्भग्रंथ -

- १) भाषा आणि भाषाशास्त्र - श्री. न. गजेंद्रगडकर, व्हीनस प्रकाशन, पुणे १९९१.
- २) भाषाविज्ञान, उदयनारायण तिवारी (मू. ले. एफ.मैक्समूलर), मोतीलाल बनारसादास, दिल्ली, १९७०.
- ३) अनुवादशास्त्र - नलिनी चाफेकर
- ४) Sanskrit Syntax, J. S. Speijer, Motilal Banarasidass, Delhi.

प्रश्नपत्र क्र. ३. दर्शनशास्त्राचा इतिहास - ३.४०३

संदर्भग्रंथ -

- १) भारतीय दर्शनशास्त्र का इतिहास, जयदंव वेदालंकार, न्यू भारतीय बुक कार्पोरेशन, दिल्ली.
- २) भारतीय तत्त्वज्ञान, श्रीनिवास दीक्षित.
- ३) भारतीय तत्त्वज्ञानाचा बृहद इतिहास, ग. ना. जोशी, मराठी तत्त्वज्ञान महाकोश मंडळ, पुणे.
- ४) A History of Indian Philosophy, S. N. Dasgupta Vol. 1 to 5. Motilal Banarasidass, Delhi.
- ५) History of Indian Philosophy, J. N. Sinha, Sinha Publishing House, Calcutta.

वैकल्पिक विषय

प्रश्नपत्र क्र. ४. वेद - ३.४०४

अथर्ववेदसूक्ते

- १) महद्ब्रह्म (1.32) २) शत्रूनाशन (२.१२) ३) ब्रह्मगवी (५.१८)
४) तक्मनाशन (५.२२) ५) राष्ट्रसभा (७.१२) ६) व्रात्यसूक्त (१५.१.१-८)
७) पितृमेध (१८.३.१ - १०) ८) रात्रिसूक्त (१९.४९) ९) कालसूक्त (१९.५३)
१०) कुन्तापसूक्त (२०.१२७)

संदर्भग्रंथ -

- १) Bloomfield, M. Hymns of Atharvaveda. Motilal Banarasidass, New Delhi, 1964.
२) Vishva Bandhu. Atharvaveda (Saunaka) with the Pada-patha and Sayancarya's Commentary. Parts I - IV. VVRI, Hoshiarpur.

प्रश्नपत्र क्र. ४. व्याकरण - ३.४०५

- १) परिभाषेन्दुशेखर (निवडक परिभाषा) - १ ते ५, ११, १५, १७, ३७ ते ४०, ५८, ५९, ७७, ८६, ११२, ११६, ११७, १२० ते १२३, १२७, १३२
२) परमलघुमञ्जूषा (व्यंजनविचारापर्यन्त)

संदर्भग्रंथ -

- १) वैयाकरण - सिद्धांत - कौमुदी - सरोजा भाटे, भांडारकर प्राच्यविद्या संशोधन मंदिर, पुणे.
२) वैयाकरण - सिद्धांत - कौमुदी, विभक्त्यर्थ (कारक) प्रकरणम् - श्रीधरानन्द धिल्लियाल, मोतीलाल बनारसीदास.
३) वैयाकरण - सिद्धांत - कौमुदी - M.V. Mahashabde, Jyoti Prakashan.
४) वैयाकरण - सिद्धांत - कौमुदी - भाग - १, महादेव दामोदर साठे, सखाराम विनायक आपटे
५) संस्कृत व्याकरण में कारकतत्त्वानुशीलन - डॉ. उमाशंकर शर्मा 'ऋषि', चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन.

प्रश्नपत्र क्र. ५. मीमांसा - ३.४०६

जैमिनीयन्यायमालाविस्तर - अध्याय १

संदर्भग्रंथ -

- १) जैमिनीयन्यायमाला, चौखम्बा संस्कृत संस्थान, वाराणसी.
२) जैमिनीयन्यायमालाविस्तर, आनंदाश्रम, पुणे.

प्रश्नपत्र क्र. ४. साहित्य - ३.४०७

शिवराज्योदयम्

संदर्भग्रंथ -

श्री शिवराज्योदयम्, श्री. भा. वर्णेकर, प्रकाशक - पं. व. अ. गाडगीळ, शारदा गौरव ग्रंथमाला, पुणे.

प्रश्नपत्र क्र. ४. आयुर्वेद दर्शन - ३.४०८

- चरकसंहिता - विमानस्थान (अध्याय ८)
चरकसंहिता - शारीरस्थान (अध्याय ९)

संदर्भग्रंथ -

१) चरकसंहिता भाग, १, ब्रह्मानंद त्रिपाठी, चौखम्बा सुरभारती, वाराणसी.

प्रश्नपत्र क्र. ४. प्राचीन भारतीय संस्कृती - ३.४०९

नाणकशास्त्र

- १) नाण्यांचा उगम आणि प्राचीनता, नाण्यांचे आणि त्यांच्या अभ्यासाचे महत्त्व, नाण्यांची तपासणी, प्राचीन भारतीय इतिहासाच्या पुनर्रचनेतील नाण्यांचे स्थान.
- २) आहत नाणी, इंडो-ग्रीक नाणी, कुषाणांची नाणी.
- ३) सातवाहन, क्षत्रप आणि गुप्तांची नाणी.

संदर्भग्रंथ -

- १) ढवळीकर म. के. - प्राचीन भारतीय नाणकशास्त्र, म. वि. ग्रं. नि. मंडळ, १९७५.
- २) झा, अमितेश्वर - भारतीय सिक्के - IIRNS, अंजनेरी, जि. नाशिक, २००४.
- ३) Gokhale S. L. - Indian Numerals, Deccan College, 1996.
- ४) Bhandarkar D. R. - Carmichael Lectures on Ancient Indian Numismatics, Calcutta University Press, 1921.
- ५) Gardner Percy - The coins of the Greek and Seithic Kings of Bactria and India in the British Museum, 1966.
- ६) Rappson E. J. - British Museum Catalogue of Coins of Andhra Dynasty and the Western Kshatrapas, London, 1906.

प्रश्नपत्र क्र. ४. वेदांत - ३.४१०

सिद्धांतविंदु

संदर्भग्रंथ -

- १) सिद्धांततत्त्वविंदुः, सं. एम. जी. बात्रे, भारतीय बुक कार्पोरेशन, दिल्ली.
- २) सिद्धांतविंदुः सं. त्र्यंबकरामशास्त्री, चौखम्बा संस्कृत संस्थान, वाराणसी.
